

ŽELEZNIČAR.

Slovensko glasilo „Saveza saobraćajnih i transportnih radnika i službenika za Jugoslavijo.“

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo
se nahaja v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

Naročnina:

za celo leto K 14.—
za pol leta „ 7.—
za četrt leta „ 3.50
Posamezna številka 60 vinarjev.

Štev. 3.

V Ljubljani, 1. februarja 1920.

Leto XIII.

Prednaznanilo.

Vse naše podružnice obveščamo tem
potom, da se vrši

v nedeljo dne 14. marca 1920

redni občni zbor

Splošne železničarske organiza-
cije za Jugoslavijo.

Dnevni red objavimo v prihodnji
številki.

Odbore podružnic in vplačevalnic
opozarjamo, da nam pravačasno vpoš-
ljejo poročila in morebitne predloge
za občni zbor.

Tajništvo.

Kaj se zopet pripravlja?

Pred tremi meseci je stopila v veljavo po-
godba, ki je bila sklenjena med železniškim
ministrom in našim „Savezom“ in je preci-
zirana v znanem „Protokolu sporazuma“. Na-
men pogodbe je bil sanirati železniške razmere
ter tako pospešiti organizacijo našega pro-
meta, ki se mora še danes boriti z nešteti
objektivnimi in subjektivnimi težavami, ki bi
se pa dale vsaj s sanacijo težav subjektivne
naravi, ki je takoj možna, ker je odvisna zgolj
od dobre volje poklicanih činiteljev, močno
omejiti in tudi celotno odpraviti.

„Protokol sporazuma“ urejuje vprašanje
osobja, odreja plače in kombinira skrajšanje
delavnega časa, na podlagi katerega bi bilo
mogoče, vpoštevajoč objektivne okoliščine,
vzpostaviti naš železniški promet.

Ta protokol sporazuma je bil, kakor re-
čeno, uveljavljen pred tremi meseci. Med
tem pa so se naše objektivne okoliščine precej
izpremenile. Povzročile so, da naš promet
rapidno pada in se slabša.

Pripoznavamo vse težkoče, ki so se po-
javile pri nabavi materiala, lokomotiv, do-
brega premoga, maščob, ker se vse to za
časa podpisa sporazuma ni moglo prav pred-
videvati. Ker torej vsega tega primanjkuje,
je naravno, da ima uprava težkoče, ki na-
raščajo od dne do dne. Najmarkantnejši
primer za to je uprava bosansko-hercego-
vinskih železnic, kjer se je to na najeklatant-
nejši način pokazalo. Preje je bil v tej po-
krajini promet povsem urejen in normalen,
sedaj je pa začelo primanjkovati mazil, goriva,
olja itd. in to ravno v času neugodnih vre-
menskih razmer in velikega snega. V takih
okolnostih je ves napor bosanskih železni-
čarjev brezuspešen.

Vse te na novo nastale težkoče pri
vzpostavitvi prometa moramo sicer uva-
ževati, povedati pa moramo istočasno,
da je bil ravno namen sporazuma vse

te težave, če že ne popolnoma odpra-
viti, vsaj omiliti. Zato smo tudi čakali na
poziv železniškega ministrstva, da nam bo
mogoče sporazum tolmačiti po novih okoli-
ščinah, ki smo jih lojalno vpoštevali.

Toda ta poziv je doslej izostal.

Precej po podpisu protokola sporazuma
je odšel gosp. železn. minister v Pariz, pod-
pisani sporazum in njegovo izvršitev pa je
prepustil podrejenim ravnateljstvom.

Protokol sporazuma je naletel že pred
svojim uveljavljanjem na solidarno opozicijo
vseh železniških uprav, čeprav je ta sporazum
produkt težkega dela zastopnikov ministrstva,
zastopnika „Saveza“ in priznana najboljšega
strokovnjaka inž. Pavloviča.

Železniško ministrstvo je sprejelo in odo-
brilo „Sporazum“ z izrecnim pristavkom, da
se takoj izvrši vse, kar se da izvršiti. Pri-
zadeta ravnateljstva pa so že prvi dan po
njegovi objavi solidarno izjavila, da je neiz-
peljiv ter ga tudi en bloc odklonila. Gosp.
Draškovič je odšel v Pariz. Na njegovo mesto
je stopil minister za šume in rude, sod.
Kristan, ki se je moral dolgo truditi, predno
so ravnateljstva začela z izvršitvami določb
sporazuma. Vzlic temu, da je bil protokol
sporazuma uveljavljen odredbenim potom in
je torej pravno veljaven, so ga ravnateljstva
kršili, oziroma ignorirali. Mojster v tem je
bil posebno g. Jelič iz sarajevskega ravnateljstva.
Sledili so mu nato vsi ostali ravnatelj-
stvi. Izdelali so take turnuse, ki onemo-
gočujejo vršitev službe in povzročajo nepo-
trebne zakasnitve. Če toraj povrh tega pri-
manjkuje še premoga, mazil in drugih po-
trebščin, potem je povsem jasno, zakaj pro-
metne težkoče naraščajo in promet pada.
Smelo trdimo, da so vsi ti pojavi le posledica
sabotaže, ki jo izvajajo upravni organi
nad določbami sporazuma.

Gosp. Jelič in njegovi tovariši, specijelno
člani „Zveze jugoslovanskih železničarjev“,
so glavni protivniki „Protokola sporazuma“. Uničiti ga hočejo s tem, da onemogočujejo in ovirajo promet na vse mogoče načine. Hočejo namreč g. železn. ministru dokazati, da je padec prometa posledica sporazuma. Tako početje je nemoralna mahinacija.

Naše trditve dokažemo z dejstvi, ki so
nepobitna in iz katerih bo razvidno, da gotovi
krogi zgolj iz sovraštva do nižjih železniških
uslužbencev brezvestno uničujejo ogromna
narodna in državna bogastva.

Upoštevali objektivne težkoče smo stavili
naše zahteve in jih sporazumno uveljavili v
„Protokolu sporazuma“, katerega sedaj ravnateljstva negirajo. In ne samo, da ne izplačujejo opravičenem v sporazumu priznanih izboljšanj, ravnateljstva ne izplačujejo niti prejšnjih rednih prejemkov! Železniške uprave izzivajo spopade tam, kjer bi jih absolutno ne bi smele in za kar ni tudi prav nobenega razloga. Tako so vsled neizplačila rednih prejemkov izzvala stavke železničarjev v Konjici, Brodu, Dobouju, Usori, Derventu in

še v nekaterih drugih krajih Bosne in Hercegovine; dalje v Nišu, Stalacu, Užicu, Skoplju in Zaječaru v Srbiji. Tudi na Hrvatskem, v Slavoniji in Sloveniji smo bili že prav blizu štrajkov. In če se to v naših krajih ni zgodilo, je le zasluga zaupnikov in discipline naših železničarjev.

Vse omenjene stavke so bile izzvane od birokratske nemarnosti, oziroma hudobnih mahinacij, s katerimi se je hotelo gosp. železniškega ministra prepričati, da so slabe prometne razmere posledica „neizvedljivega“ protokola sporazuma.

Če upoštevamo dejstvo, da ravnateljstva iz povsem nepotrebnih razlogov izzivajo parcijelne štrajke, potem nam mora biti jasno, da hočejo gospodje na vsak način izzvati generalni štrajk vseh železničarjev v Jugoslaviji. To posnemamo tudi iz besede gospoda, ki sedi na enem vodilnih mest v ministrstvu in ki se je izrazil: „Brez železniškega prometa smo živeli dolga leta in zato bomo lahko brez njega obstali tudi še en mesec. Štrajkajte!“

Znano nam je, da so vojaške oblasti opozorjene na to, da pripravijo vse za intervencijo v slučaju železničarske stavke. Slišali smo tudi, da se širijo tendenciozne vesti, češ, da bo izbruhnila dne 28. januarja generalna stavka v Derventu v Bosni s „protidržavnimi tendencami“, ki naj bi trajala do 10. februarja. Sedaj vprašamo: Komu v korist se širijo take tendenciozne vesti? Ker pazno zasledujemo početje organov železniških uprav, zato konstatiramo, da se take vesti širijo v javnost iz teh krogov, ter da so uprave ravnateljstev glavni provokaterji nemirov in nesoglasij na železnicah.

In kar je glavno: uprave ravnateljstev so s svojo sabotažo dela in neistinitim poročanjem železniškemu ministru sugerirale neizvedljivost protokola sporazuma. In tako sugeriran je gosp. Draškovič izjavil, da je „Protokol sporazuma“ absurdum in da bi bil še večji absurdum, če bi ga proizvedel.

Kakor uprave železnic, tako se je postavil tudi g. Draškovič na bojno stališče napram železničarjem s tem, da proglašja določbe protokola sporazuma za neobvezne za železniške nastavljenice, o katerih je v protokolu največ govora. S tem se provocira stavka. Konstatiramo torej, da hoče vlada potom svojih organov zasejati v vrste železničarjev razdor, da jih provocira in sili v stavko. Mi pa izjavljamo: Nočemo štrajka! Hočemo pa, da se določbe protokola sporazuma ne teptajo, nego da se proizvedejo.

Sporazumeti se hočemo! Zato ponovno vprašamo gosp. Draškoviča, zakaj ne skliče konference, ki je bila že meseca novembra m. l. predvidena in na kateri naj bi se rešila sporna vprašanja, ki vzbujajo nevoljo med železničarji? Z naše strani hočemo storiti vse, da pride končno do sporazuma. So-

časno pa si bomo znali zasigurati tudi naše življenske predpogoje!

Ne eksperimentirajte! V obupnem položaju bo obupna tudi obramba. Sicer pa mislimo, da železniško ministrstvo ni za to tu, da vstvarja situacije, kakor smo jih tu opisali.

Uprava železničarske organizacije.

Žutokljunaši se pripravljajo na ofenzivo.

Nepotrebno se nam zdi dokazovati, kakšne naloge imajo krumirske organizacije v obče, ker nam že „plodonošno“ delo „Zveze jugoslovanskih železničarjev“ to sijajno dokazuje, in smo mnenja, da je le še neznatno številce tistih, ki dejanskega položaja še ne razumejo. Visokodoneči naslov „Udruženja“ vsebuje v bistvu nekaj trgovcev, verižnikov, spekulantov in tihotapcev, ki se skrbno skrivajo za hrbtišči maloštevilnih poštenih železničarjev, ki nevede in nehotе posojajo svojo firmo v nepošteno in celotnemu delavskemu razredu škodljivo stremljenje.

Zavedni železničarji so do zadnjega na jasnem, s kom imajo opraviti, in se le pomilevaje smejejo hlabremu butanju pesti ob prsa, iz katerih sladko done mili glasovi patentiranega patriotizma.

S parolo „vse za narod“ in s cinično smehljajočim se obrazkom prihajajo pred nepoučeni svet, obetajoč mu čudodeljstva njih ustvarjajoče moči. Posrečilo se jim je, da so širom naše novo ujedinjene države osleparili nekaj sto ljudi, kateri so jim nasedli, toda v te vrste je že udrila uvidevnost in število članstva „Udruženja železničarjev“ se krči čim dalje tem bolj. Gospodje okrog te čedne družbe naj bodo uverjeni, da jim ostanejo zvesti ravnatelji in tem enaki elementi, vse drugo pa jim bo obrnilo hrbet, čim bo padla hinavska krinka, kar pa ni več daleč.

Železničarji prav dobro vedo, da je prosta fraza „za narod in državo“, le ščit, za katerim se skriva dirka za karijero, pri kateri igrajo najnemoralnejša sredstva prvo in glavno vlogo. V svojem divjem pohodu do željenega cilja, katerega ne bi nikdar dosegli potom svoje strokovne naobrazbe in sposobnosti, vabijo železničarje z obljubami v svoje „Udruženje“, katere so, milo rečeno, skrajno nemoralne. Toda ves njih trud je brezuspešen, kajti poštene in značajni železničarji imajo na svojem čistem praporu jasno geslo, ki se glasi:

Proč s korupcijo! Proč s protekcijonizmom!

Na plan s pravicami delavnega ljudstva!

Provokacije ni denunciacije, katerih priče smo bili nešteto krat tekom preteklega leta in posebno ob času znane politične stavke v dneh 20. in 21. julija m. l., katero izvestni gospodje še dandanes na najnesramnejše načine izrabljajo, se počenajo v povišani potenci zopet pojavljati in stoje takorekoč na dnevnem redu naših žutokljunašev.

Ponovno se opaža dobro zamišljen in organizovan napad na železničarje in njih organizacijo in to s strani „uglednih članov“ baje proletarskega in strokovnega „Udruženja“, odnosno njegovega pokrajinskega dela „Zveze jugosl. železničarjev“. Metode in taktika tega podjetja nam je znana iz bivših dob in je bistvo ostalo slej ko prej: lov za karijero.

Strokovno? „Najposobnejši“ leže že na trebuhu pri koritih in v bojazni, da bi jim vendar še kdo ta korita izpodmaknil, iščejo zaščitne svoje udobne pozicije v tem, da tudi

tistim, ki se v prvem navalu niso mogli preriti do prvih korit, obljubujejo in ponujajo koritca v ozadju, jim pomagajo v sedanjem težkem položaju. Niti najmanj jim ne prihaja rdečica v obraz, če jih kdo spominja njih sramotnih činov, s katerimi so upropastili številne družine svojih tovarišev pod frazo „narodne zavednosti“, v resnici najgnusnejšega egoizma in lopovstva. Denuncijantstvo in policijsko jim je bila edina strokovna zmožnost, in s temi sredstvi upajo tudi v bodoče razvijati svoje plodonošno delovanje v dobrobit „osvobodjočega se naroda“, katerega si predstavljajo kot slepca, kateremu lahko mesto belega, ponudiš črni kruh.

Mi smo pravočasno žutokljunaše predstavili vsej javnosti v taki luči kakor jih obseva in povedali smo, zakaj skušajo razdvojiti organizacijo železničarjev. Oni so nam s svojimi dejanji potrdili, da smo jih po njih pravi vrednosti ocenili, kajti uničili niso le nešteto družin svojih tovarišev, temveč uničili so tudi železnice in v kolikor to še niso izvedli do zadnje konsekvence, se pripravljajo na ta zaključek sedaj. Če bi bile uprave železnic objektivne, bi nam morale to lojalno priznati, kar pa ne zahtevamo, ker imamo drugih dokazil v izobilju na razpolago in jih bomo uporabili, da se javnost pouči o tem, kar mora vedeti, če naj objektivno sodi.

Ker so toraj železničarji v prvi vrsti popolnoma prepričani o razdirajočem in vse uničujočem delu krumirjev, ker so o tem nedvomno poučeni tudi merodajni činitelji in je o tem poučena vsaj deloma tudi vsa javnost, katero gotovo zanimajo skrajno zane-marjene prometne razmere, zato se vprašamo: Kakšni so vendar tisti razlogi, ki jih državna oblast upošteva, da ne poseže odločno v sršenovo gnezdo in ne napravi končno red na železnicah, kar je predpogoj za ureditev vseh ostalih panog javnega življenja?

Nam se zdi, da tu ni vse v redu in da so skupni računi tako zamotani, da se jih nihče razrešiti ne upa.

Če merodajni faktorji nočejo ali ne morejo napraviti sami red in onemogočiti splošnosti škodljivo početje žutokljunašev, potem bodo pač železničarji prisiljeni, da potrebno sami ukrenejo. Ako n. pr. zagrebška direkcija ravno-dušno gleda, kaj počnejo posamezni Simončiči, Ljubiči itd. in če jo prav nič ne zanimajo, kakšno službo opravlja že celih šest mesecev dični podpredsednik ravno tako dične „Zveze“, sprevoznik Korošec, potem so to pojavi, ki značijo hudo bolezen, katero bo treba potem operacije odpraviti.

Mi smo stali vedno in stojimo tudi sedaj na stališču, da riba najprvo pri glavi zasmrdi in to tem preje, čim se ji približa golazen, ki jo okuži. Ta golazen je v našem slučaju organizacija žutokljunašev in če merodajni činitelji tega nočejo videti, potem bodo morali to čutili.

Denuncijantstvo in policijsko vohunstvo.

Meščansko časopisje takozvane napredne smeri poroča v dolgovoznih člankih o visokodonečim „Kongresu jugoslovanskih železničarjev“ z uprav ameriansko reklamo. Ta svetovni pojav se je baje odigral v dneh 25. in 26. januarja 1920 v Ljubljani, kjer so bili „sakupljeni“ delegati cveta „Udruženja jugoslavenskih železničarjev“. Če smo prav poučeni in so bile v listih objavljene resolucije res sprejete, potem imamo popolno zadoščenje in

nam je kongres (?) sam potrdil naše prejšnje trditve.

Trdili smo namreč vedno in seveda pri tem vztrajamo tudi v bodoče, da je navidezna organizacija takozvanih nacionalnih železničarjev navadna kapitalistično-podrepna tvorba, katere naloga je, padati delavskemu razredu in osebno železničarjem v hrbet in ščititi koristi mednarodnega kapitalizma. To so gospodje reprezentanti „Udruženja“ v svojih famoznih resolucijah potrdili. Da pa ne bo v javnosti napačnih mnenj, moramo takoj kanštatirati, da so bili reprezentanti nacionalističnih železničarjev povzeti, po veliki večini, če se sploh ta izraz sme rabiti, ker jih je bilo celih 11, iz tistih krogov, o katerih poročamo v današnjem uvodniku in ki spadajo med saboterje železniškega prometa v Jugoslaviji, katero izrabljajo kot svoj reklamni ščit.

Kdor to ne verujo, naj si ugleda razvrstitev duhovitih resolucij in slika mu bo jasna.

I. resolucija piha žveplo in strup proti „Protokolu sporazuma“ edino vsled tega, ker bi železničarji nižjih kategorij prišli na podlagi istega vsaj deloma do svojih človečanskih pravic, med tem kot frakersko „Udruženje“ še vedno vidi v železničarju sužnja iz predvojne dobe, ki se ima brezpogojno klanjati ednim strokovnjakom v revidentovskih in nadrevidentovskih ovratnikih. Načelnik mašinskega oddeljenja inženjer M. Pavlovič je po njih kvalifikaciji navaden tepec vzlic temu, da bi smeli biti vsi gospodje okrog „Udruženja“ veseli, če bi jim dovolil, da mu „opanke“ očistijo.

II. resolucija se prav po nepotrebnem bavi s službeno pragmatiko vzlic temu, da gospodje prav dobro vedo, da železničarji nikdar ne bodo akceptirali tak nestvor, kakor so jim prezentirali domišljavi „Zvezarji“.

Gospodje naj si zapomnijo, da bo službeno pragmatiko za železničarje izdelal le bodoči državni zbor, v katerem pa menda ne bo imel časti sedeti niti eden Zvezar.

III. resolucija določa, da ostane centralni odbor tak kakor je doslej, toraj da bo tudi v bodoče ostal zvest svojim načelom, katere železničarji prav dobro poznajo in z njimi tudi tem primerno računajo.

IV. resolucija se očitno norčuje z vse javnosti, katero smatra popolnoma nepoučeni. Držno čelo ima celo navajati vzroke nepovoljnega razvoja prometa vzlic temu, da gospodje prav dobro vedo, kje tiči zajec. Značilno je, da vedno in pri vsaki priliki povdarjajo nesposobnost ministrstva, železniških uprav itd., med vrsticami pa nerodno pripovedujejo: Mi smo tisti strokovnjaki, ki bodo državo rešili! Toda gospodje delajo račune brez krčmarja in to jim bo bodočnost dokazala.

V. resolucija izbruha vsó pravo nprav čedne družbe. Denuncijantski čut, ki so ga doslej težko brzdali, prodira in odkrito gospodje priznavajo svojo moralo. Policija, kje si? Kronik, kaj se obotavljaš? To je globoka vsebina plitve resolucije. V tem čednem redu se izpopolnjuje nacionalističen denuncijantski rožni venec pobijajoč vsako trditev z dejanskimi protidokazi.

V železniško službo se umešavajo političarji in to gospodom smrdi, to pa le vsled tega, ker so sami politični diletanti otroškega vrta. Oni zahtevajo železniško „strokovno“ naobrazbo, potem ko so vse resne strokovnjake pregnali ali jim pa veselje do dela tako ognjusili, da so sami zapustili svoja mesta.

Toda oni so tudi socijalisti, seveda narodni socijalisti, in stoje na stališču strogega razrednega boja, kateremu je primešano le 95% kapitalističnega gnoja. Mi seveda smo državni nevarni element, smo komunisti in kdo ve kaj še vse.

Če bi ne vedli, da za vso to gledališko igro tiče le kapitalistična lumparija, potem bi te gospode vprašali:

Kje ste bili takrat, ko smo mi oznanjevali socializem po slovenskem ozemlju in ste ravno tako ščuvali žandarmarijo in policijo na nas, kakor to danes delate pod takrat zloglasno firmo socializma? Mar res smatrate ves svet neumnim, ki vaše igre ne pozna? Če ste res tako naivni, potem je pač vsaka beseda odveč in mi se zadovoljujemo s staro, toda preiskušeno trditvijo, da oslovski glas ne doseže nebes.

„Jugoslovanski železničar“

piše v 44. številki z dne 27. decembra 1919 — Ob obletnici — med drugimi strogo strokovnimi izvajanjmi tudi tole:

„Kakor smo vsi hoteli in se trudili, da pomagamo, nam ni treba posebej povdarjati. Veliko upov nam je izpolnjenih, toda veliko njih še čaka na izpolnjenje — razočaranje je bilo v marsikaterem oziru — plačilo upov in dela. Je ostalo med nami na naših jugosl. železnicah veliko plev, ki so motile, veliko razdiralcev in osebnih koristolovcev, ki so zasledovali svoje posebne namene itd.“

Naš namen ni bil, tej gospodi odgovarjati, ker mi imenitne osebnosti „Zveze jugoslovanskih železničarjev“ predobro poznamo in to posebno izza časa proslulega avstrijskega režima. Da so gospodje sedaj samo napis („Firmatafel“) spremenili, vemo vsi dobro, posebno pa tisti železničarji, ki so službovali v nemških pokrajinah bivše Avstrije.

V tistih časih so bili še naši sedanji dični Zvezarji „stramme Kollegen der deutschen Eisenbahner“ ali kakor so jih takrat nazivali „die Gelben“ in smo jih sedaj mi prekrstili v „žutokljunaše“.

Po prevratu so se ti tički prelevili kot kače in to ne samo pri nas, temveč po vseh pokrajinah nekdanjega avstrijskega teritorija.

Ker nas pri vsaki dani in nedani priliki blatijo, kar bi sicer najbolje njim pristojalo, ter lažejo o nas, da smo razdirajoč element, da hočemo državo razbiti, da smo ji nevarni in kdo ve kaj še vse, zato smo se odločili, da tem tičem pogledamo malo pod perje, če nimajo morda oni na koži skritih državi nevarnih in razjedajočih — uši.

Oglejmo si nekoliko bližje, kdo je tisti, ki državo razdira, ki je državi do skrajnosti nevaren, kako se za državo trudi in kakšne še ne izpolnjene upe in nade še pričakuje. Morda najdemo potem res razočaranja, katerih pa gospodje, ki si jih žele, gotovo ne bodo veselili.

Na postajališču Hrušica je bil mogočni Zvezar Jaka Malavrh kot progovni nadziratelj. Pred razsulom Avstrije ni znal slovenskega jezika. Pri svojih obhodih proge je nahrulil vsakega čuvaja, ki mu ni že od daleč prišel nasproti: Wo stecken Sie? Nekoč je sam pripovedoval, da on sicer vé, da je njegova mati Slovenka, toda on vzlic temu čuti v svojih žilah „Deutsches Blut“. Po prevratu so hodili ljudje gledat, kam je steklo tisto „deutsches Blut“, toda krvi niso našli nikjer.

Nekoč je pobiral obleko pri ubogih progovnih delavcih za avstrijsko vojaštvo, seveda je bil iz stvarnih razlogov efekt povsem negativen, kajti uboga železničarska para sama ni imela nič obleči. Kot zverina je upil nad delavce, rekoč: „Najbolje bi bilo, da vas vse skupaj postavimo in s strojnico postrelimo!“ Tako je delalo to živinče v človeški podobi s slovenskimi delavci. In to ne samo

v službi, temveč tudi prag družinskega življenja mu ni bil dosti svet, tako da je spravljaj ubogo delavsko paro tudi v zasebnem življenju v obup. Ščuval je može napram njihovim ženam in priporočal jim je, da jih pretepavajo in trpinčijo, sočasno pa je kradel kot sraka živila, ki so bila delavstvu namenjena.

Seveda je bil v vsem dosleden in toraj tako kakor dandanes zvest pristaš „žutokljunašev“, kateri so se pa tedaj že nazivali „deutschnationale“ in je kaj rad povdarjal: „Mit die Kraner wermar schon noch fertig werden!“ Toda prišel je čas preobrata in z njim tudi preobrat v narodnem in političnem življenju. Iz Savla je postal Pavel in iz poštenega in značajnega nemškega nacionala ravno tako pošten in značajan „Zvezar“, to pa vsled tega, ker navadno tiči ene vrste skupaj letajo. Treba je bilo zaščite za razna poštena dejanja in te se ne dobi za vsakim plotom.

Saj se tudi kača letno prelevi, zakaj bi toraj razni Malovrhi tega ne storili, tembolj ker so imeli v uradniških krogih dovolj primerov zato.

Iz takih ljudi — in register njih značajnih činov še dolgo ne bo končan — se je porodila nestransarska in povsem strogo strokovna „Zveza“ in načelom svoje ustanovitve je ostala dosledna do današnjih dni.

(Konec prihodnjic.)

Dopisi.

Škofja Loka.

Naš ljubeznivi prijatelj na čuvajnici št. 66 v Bitnu gosp. Jakob Zupan postaja zadnje čase nekako drzen. Do gotove meje je sicer lahko vsak, toda le tedaj, če nima masla na glavi. Na to stališče se seveda gosp. Zupan ne bo postavil in zato bi mu pač svetovali, da svoj dolgi jezik nekoliko brzda. Ne gre namreč in mi si tega ne puščamo depasti, da bi nas kdo žalil in to na tako prostaški način in brez vse podlage, kakor dela to gosp. Zupan. Če je res — mi pa imamo povoda dovolj, da o tem dvomimo —, da mu je kdo ukradel kakšne šipe, potem naj sumniči kogar hoče, nikakor pa ne delavcev na splošno, kar ni le podlo, temveč tudi ne posebno hrabro. Če ima gosp. Zupan koga na sumu, potem mu naj da priliko, da se brani, če pa tega ne stori, je navaden podlež. Stražar.

Škofja Loka.

Ponovno smo že v našem glasilu in na shodih slišali in čitali, da je skrajni čas, da začnemo sami boj proti izrodu vojne, ker pač vidimo, da so vse vladne odredbe le pesek v oči in ni nikjer resne volje, poseči tam vmes, kjer je potrebno. Če hočemo, da se zbrisejo madeži, katere so nam drugi naprtili, potem brez ozira na dan z imeni in dejanji brez ozira na desno in na levo. Za danes in to zadnjič svarimo vse one v naši postaji, ki ne poznajo razlike med moj in tvoj, in jim svetujemo, da puste premog po vozovih v miru.

Delavstvo in uslužbenci ne dobe pripadajočega jim goriva vzlic temu, da so že pred meseci plačali premog, razni K. pa si to napravijo kar v lastni režiji, kakor n. pr. dne 10. t. m. pri vlaku 1766, ko se je zmetalo kar na enkrat dobre pol tone premoga raz voza, kateri je potem zginil brez sledu v bližnji hišici. Radovedni bi bili tudi, kako bi se zagovarjali nekaterniki s svojimi velikimi zalogami premoga, če bi jih kdo po provenijenci tega vprašal. Toda to vprašanje bo izostalo, ker ima uprava državne železnice drugih skrbi, kakor se brigati za take malenkosti.

—n—

Metlika.

Dne 13. januarja se je vršila pri nas volitev zaupniških mož v železniško aprovizacijo. Med ravnateljstvom drž. železnice in zaupniki „Saveza saobračajnih i transportnih radnika i službenika

za Jugoslavijo“ je bilo sklenjeno, da se vrše volitve tajno. Prav. Ampak glej ga vraga nad vse poštene in „demokratske“ gospodje okoli zloglasne „Zveze“ so namenoma pozabili, da se vrše volitve tajno. Pri tej stvari so je dobro odlikoval naš postajenačelnik gospod Srakar.

Evo donasamo pojasnilo v celoti!

Ko smo prišli v tukajšnjo prometno pisarno v svrhu glasovanja, se nam pridruži gospod načelnik in nas vpraša: „Ali imate že vsi volilne liste?“ Mi smo mu odgovorili, da jih že imamo, nato pravi: „Tukaj so volilni listi od naše „Zveze“; lahko jih vzamete in naj voli kakor kdo hoče, pač pa mora vsak na zadnjo stran listine napisati svoje ime in prinesiti list v mojo pisarno na mizo, da ga jaz vidim. Poslal bom potem te na ravnateljstvo v Ljubljano.“ Sodrug Resler (član volilne komisije) je postajenačelnika opozoril, da se mora volitev vršiti tajno; nakar mu gospod načelnik glasno odgovori: „Ja, ali ni to tajno?“

Postajni delavci so se seveda takega glasovanja ustrašili, čes, sedaj bo pa gospod načelnik videl naše liste in še ime, potem nas bo gotovo teroriziral, ako ne glasujemo tako, kakor on. Tako so bili ti delavci indirektno prisiljeni, da so glasovali za inteligenco okoli „Zveze“. Tako, gospod načelnik, ali je bila ta volitev tajna? Prosimo, da nam to odgovorite javno!

Imamo pa še enega gospoda, na katerega tudi ne smemo pozabiti; to je namreč prožni nadziratelj v Metliki, ki se je najbolje odrezal in izrazil, da on sploh ne ve, da so volitve. Sicer je pa to nevarna stvar in se mora delati previdno in moram dobiti od ravnateljstva preje volilne liste.

Mi dobro vemo, zakaj on ni hotel pustiti ta dan prožnih delavcev k volitvi, in tudi brez strahu javnosti povemo, da zato, ker so vsi socialisti. Presneto se motite, ako mislite, da smo še vedno vsi v temi. Poznamo predobro pastirje od te čredice. Vemo pa tudi, kakšna je njih naloga in politika, katera, smelo trdimo, izhaja od bivših habsburških patrijotov. Umevno je, da bi ti „demokratski“ narodnjaki najraje po naših ramah splezali do najvišjega stolčka in od tam nam zopet delili 3 kg moke za osebo na mesec. Zanimalo bi nas pa tudi, če bi nam prizadeti gospodje povedali, kaj si sploh predstavljajo o naših želodčkih. Vam pastirjem okoli „Zveze“ pa kličemo: Ako boste Vi Vaše ovce gonili po takih pašnikih, Vam bodo kmalu vse moralno poginile!

Proletariat, otrs se teh muh in stopi na plan za svoje socialne pravice! Navzoči.

Maribor.

Po sklepu konference, ki se je vršila sredi meseca oktobra v Mariboru, naj bo vsak strokovno organiziran delavec tudi član politične organizacije, kateri ima mesečno plačevati po 1 K. Poleg tega je dolžnost vsakega strokovno organiziranega člana, da prispeva mesečno 50 vin. za vzdrževanje okrožne strokovne komisije v Mariboru.

Po sklepu imenovane konference sem prevzel kot glavni blagajnik podružnice Maribor I nalogo, da te prispevke prejemam in jih pristojnim mestom odračunam. Opozarjam toraj podblagajnike, da člane na to opozore in ne sprejemajo le naših mesečnih prispevkov 6 K, temveč skupno 7-50 K.

Sočasno apeliram na vse člane, da sprejete sklepe upoštevajo in pri vplačevanju ne delajo težkoč funkcionarjem, kateri vrše že itak dovolj požrtvovalno svoje težke posle.

Vsi za enega, eden za vse!

Josip Drog, blagajnik.

Mariborska žel. delavnica je trd oreh, na katerem naša ljubezniva tovarišica „Zveza“ s tako vztrajnostjo gloda, ki bi bila pri vsakem drugem početju bolj plodonosna. Zato tudi besna jeza in podlo denuncijantstvo. S stvarmi, ki so se po krvavih poročilih „Jugoslavije“ baje tam dogajale, se je moral končno pečati tudi ljubljanski komisariat ministrstva za saobračaje, kateri je odredil preiskavo na licu mesta dne 20. januarja t. l. O izidu lete preiskave izdaja sedaj sledeče poročilo:

„Vsa poročila so pretirana, deloma tudi neresnična, ter po nepotrebnem razburjajo javnost in dražijo že itak vznemirjene duhove. Komisariat od vsega početka obrača Mariboru kot najvažnejši-južnoželezniški postojanki vso svojo

pozornost. Zasledoval je strogo objektivno dogodke meseca julija lanskega leta, kakor tudi vse poznejše razprtiše. Dne 20. januarja t. l. je na licu mesta zasliševal komisar sam v navzočnosti vodstva obratnega ravnateljstva v Ljubljani vse stranke, vplival pomirjevalno na vse strani in dosegel z dobro besedo, da so se zavzele vse stranke s svečano obljubo, da izločijo v uradnih prostorih, odnosno med delavnim časom vsakršno agitacijo ali celo hujkanje, pač pa da hočejo složno in pridno delati, ker je zlasti pri današnjem stanju železnic prva stvar in v največjo korist države same. Sporazumeli so se, naj bodo dosežani grehi pozabljeni, v bodoče pa da se bo brezobzirno kaznoval vsak, kdor kakorkoli kali mir, agitira na neprimernem kraju ali sploh prekorači dopustne meje. Dogodki, ki so se odigrali v delavnicah en dan, oziroma dva dni pozneje, so povzročili baje nespornost, ker masa glasom merodajnih izjav o izidu preiskave še ni bila poučena in je celo mislila, da je komisija pristransko postopala. Sicer pa se niso vršili nobeni poboji, temveč so se le izrinili nekateri delavci, ki ne pripadajo socialno-demokratski organizaciji. Ti so se večinoma takoj povrnili zopet na delo. Preiskava še ni povsem zaključena ter se bodo seveda vsi krivci, katere bo mogoče dognati, primerno kaznovali.

Iz predstoječega poročila, ki je uradno in toraj nepristransko, sledi brezdvomno, da Zvezarski kričaji in denuncijanti vedoma in iz prozornih namenov hujskajo javnost in netijo savaštvo med prebivalstvom, nemeneč se zato, da je tako početje v prvi vrsti le državi škodljivo, za katere obstoj se hinavsko oni najbolj zavzemajo.

Krinka pada in vsa poštna javnost bo te „državotvorne“ elemente tako ocenila, kakor jih ocenjujemo mi, odkar jih poznamo.

Železna Kapla (Koroško).

Dne 13. januarja ob 18. uri se je vršil ustanovni občni zbor tukajšnje podružnice, na katerem so se izvolili sledeči zaupniki:

Predsednik Ivan Birs, Železna Kapla 111, podpredsednik Ivan Košnik, zapisnikarja Jože Mravlja in Jože Urbančič, blagajničarji Ivan Kopač, Jože Jan in Jože Gaspere, revizorja Franc Merčjak in Franc Krežnik, odborniki Janez Slapnik, Dragotin Dovjak in Franz Topliš. Sodr. Juhart, kateri je zastopal centralo, nam je razložil naše pridobitve in pomen našega ujedinitvenja s „Savezom“. Neusmiljeno je razkril denuncijanstvo in podlost „Zveze“, katero smo tudi mi primorani morali podpirati. Gorje onemu, ki bi le zinil pri blagajni, ko so se nam odtrgavale brez naše volje prispevki za „Zvezo“. Ko je prišel soodr. Juhart prvič k nam in smo mu potožili, kako se nas sili proti našemu prepričanju v stranko in organizacijo, kateri nikdar nismo hoteli in nečemo pripadati, je takoj energično protestiral pri obratnem vodstvu naše železnice. Videli smo takoj drugi dan uspeh. Ko je drugi dan naš mladenček (pomožni prožni nadziralnik) in največji agitator „Zvezarjev“ po našo vpraševal pri delavcih, kdo da hoče še plačevati „Zvezi“, smo se ojačili in vsi kot on moč izrekli, da nobeden več. Vsi smo skesano pristopili korporativno v našo staro bojovno organizacijo in javno obžalujemo, da smo se sploh pustili zapeljati in z našimi prispevki pomagali dihati zadnje dihe „Zvezi“.

Naznanjamo, da pripravljamo tudi skupno s politično organizacijo za predpust veselico, na katero že sedaj vabimo vse naše somišljenike.

Delavska nezgodna zavarovalnica.

Delavska nezgodna zavarovalnica v Ljubljani opozarja ponovno vsa županstva in župne urade na § 56. nezgodnega zakona, po katerem so vse listine brez izjeme, ki so jih ti uradi dolžni izdajati ponesrečencem, vdovam in sirotam in ki služijo uradni uporabi delavske zavarovalnice, kolka in pristojbin proste. Zato je protipostavno, ako nekatera županstva zahtevajo pristojbino za n. pr. vdovska in življenska potrdila.

Interesirane osebe opozarjamo, da se ob danih prilikah sklicujejo na to zakonito določilo.

Zopet sodrug žrtev moloha

V petek, dne 16. t. m., zvečer se je zgodila na državnem kolodvoru v Šiški nesreča, ki je zahtevala zopet človeško žrtev. Nesreča se je

pripetila na prvem tiru tik postajnega poslopja. Za časa nesreče je na omenjenem prostoru premikal strojevodja soodr. Curbalek. Nadpremičar mu je dal znamenje „Stoj“ in strojevodja je takoj ustavil, ne da bi vedel, da se je zgodila kakšna nesreča. Za vlakom pa se je začela zbirati množica železničarjev, katerim se je nudi pretesljiv prizor. Na tračnici so ležali razmesarjeni deli človeškega telesa, kosti, meso, raztrgana obleka in polno krvi. Med tračnicami pa je ležala glava ponesrečenega popolnoma ločena od telesa.

Na lice nezgode je prišla komisija, ki je takoj zaslišala navzoče, zdravnik pa je konstatiral takojšnjo smrt.

Nočni čuvaj Hajek je bil edini, ki je videl, da se je v trenutku, ko je vozil vlak pred postajo, pojavila med kolesi za trenotek neka luč, katero so pozneje, seveda razbito, našli med tračnicami. Ponesrečenec je bil sprevednik državne železnice soodr. Fran Voh, stanujoč s svojo ženo in dvema otročiči v Sp. Šiški. Pripeljal se je v službi z Dolenjskega domov, kjer ga je dohitela nesreča. Bil je dober oče, pošten prijatelj in miren, toda vzoren sodrug. Njegove ostanke so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu, od koder so ga prepeljali v nedeljo ob 3. uri popoldan ob ogromni udeležbi železničarjev in drugega občinstva k zadnjemu počitku k Sv. Križu.

Blag mu spomin! Njegovi družini pa naše odkrito sožalje.

Stavka železničarjev v Srbiji.

Ker je uprava beogradskega ravnateljstva državnih železnic ravno tako kratkovidna, kakor so vse uprave železnic v ostalih pokrajinah države, zato je morala prva poskusiti, da železničarji ne poznajo več šale, temveč, da so pripravljeni za vse slučaje. Po določbah „P. S.“ bi morale vse železnice, toraj tudi beogradske ravnateljstvo, izplačati osebo do 25. decembra priznane poviške na plačah in draginskih dokladah. Ker pa iz tehničnih razlogov to ni bilo mogoče, so je sporazumno določili kot izplačilni termin 3. januar t. l. Ker se je gospodom pisarjem I., II. in III. klase dovolil osemndnevni rok, so bili mnenja, da bo šlo prekladanje roka do večnosti in svojih računov niso sestavili do 3. januarja, kar je imelo za posledico, da ljudje niso dobili denarja, in to je imelo za posledico, da so železničarji v znak protesta uradniški lenobi in sabotaži enostavno ustavili delo po vseh postajah, kjer se ni izplačilo izvršilo. Štrajk je bil, čeprav spontanen, vendar discipliniran in je uspel na celi črti sijajno vzlic izživajočim provokacijam, ki bi lahko dovedli do krvoprelitja. Započel je v veliki delavnici v Nišu, od koder se je razširil po vsem severnem delu Srbije in je bil takoj ustavljen ves promet.

Štrajk je trajal dva dni v celoti in se je potegnil še za nekaj dni v severnih obmejnih krajih, dokler se ni izplačalo vse sporne svote.

Kakor rečeno, je bil štrajk posledica malomarnosti gotovih upravnih organov, ki se niso brigali zato, da škodujejo državi, in smo res radovedni, če jih bodo za to svojo neopravičljivo kršenje svojih službenih dolžnosti merodajni činitelji prijeli za njih dolga nesa.

Vsekakor pa naj bodo vsi pisarji I., II. in III. klase in poleg njih še vsi ostali „pisarni“ saboterji prepričani, da si bodo znali železničarji tudi izven Srbije izvojevati svoje jim priznane pravice, pa če je to komu všeč ali ne.

Upravni vestnik.

Ponovno opozarjamo, da znaša članarina od 1. januarja 1920. l. naprej 6 kron na mesec. Kdor hoče ostati član s starimi pravicami, mora plačati ta znesek. Zaupniki naj torej temu primerno poučijo člane.

Sodruge funkcionarje opozarjamo, da je konferenca 14. decembra 1919 v Zidanem mostu, kjer so bili zbrani delegatje 21 krajevnih skupin, soglasno sklenila zvišanje članarine na 6 K. Zvišani prispevek velja od 1. januarja 1919. l. naprej.

Blagajniki tistih skupin, ki še niso poslale obračunov za december, naj zaključijo z dnem 31. decembra 1919. l. in naj nam čimprej pošljejo obračune. Kar bo še pozneje vplačanih prispevkov za 1919, naj se jih v blagajniškem izpisku za januar posebej navede.

Od zvišanega prispevka ostane krajevnim skupinam 40 vin., blagajnikova provizija znaša pa 10 vin. Ostali znesek, to je K 5-50, pa je kakor doslej odračunati v Ljubljano.

Železničarski koledar bo prihodnji teden (do 24. t. m.) ves vezan. Naročniki koledarja naj pošljejo po možnosti ponj, ker je poštna zveza slaba in vrh tega zelo draža. Kar ga je še preko dosežanih naročil, bo kmalu razprodan, ker je naklada omejena. Kdor še toraj želi koledar, naj ga takoj naroči pri svojem zaupniku.

Vsem krajevnim skupinam!

Cenjeni sodrug!

V zadnjem času nam vedno pogosteje prihajajo pritožbe, da člani ne dobivajo redno „Železničarja“. Zlasti zadnjih dveh števil, ki sta za naše člane izredno važni, okolo ena tretjina članov ni prejela, kakor vidimo iz pritožb. Ker list vselej redno odpremljemo, je iskati krivdo edinole na pošti. Iz tega vzroka smo že ponovno energično protestirali pri poštnem ravnateljstvu, kjer so se pač izgovarjali, toda ostalo je vse pri starem.

Da se izognemo tem neprimlikam in da se omogoči redno dostavo lista, je centralni odbor na svoji seji dne 27. m. m. sklenil priporočati vsem krajevnim skupinam, da naročajo list za svoje člane v zavojih in da naznanijo upravi zaupnike, ki naj bi prejeli list, in koliko iztisov naj se jim pošlje.

Tako bi se tudi uveljavil že izvedeni zaupniški sistem, ker bi zaupniki bolj redno prihajali v stik s člani. Vrh tega bi se tudi mnogo prihranilo na izdatkih za ekspedicijske liste, kar bi prišlo v korist listu in članom, ker bi se list tem lažje povečal.

V nadej, da boste nvaževali te razloge in s tem pripomogli listu, Vas vabimo, da nam čim prej odgovorite v pritrdilnem smislu. Uprava.

Za železničarski dom

so prispevali: V gostilni Celare pod geslom: „+ pave: + Pave“ 344 K, Novak Josip, delovodja, 50 K, Domitrek Juraj 50 K, hrvatski sodrug 52 K, Kožuh Franc, premogar, 8 K, Breskvar Josip, strojevodja, 10 K, Kocijan Iv., strojevodja, 20 K, Bizjak Rudolf, delavec, 11 K, + Pave 9 K (skupaj 554 K); nadalje: Miklošič Ljudevit 20 K, Kirn J. v Novem mestu 20 K, Perovšek Jože 4 K, Glavnik Alojzij 10 K, A, Žigon 5 K, Trepše Matija 3 K, Vončina Ljud. 5 K, Oblak Ivan 2 K, zbirka skupine Borovnica na shodu dne 18. januarja 165 K. Skupaj 791 K. Prej izkazanih K 15.038-08, skupne K 15.829-08.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Petrič.
Natisnil J. Pavliček v Kočevju.

Zahvala.

Vsem sodrugom, ki so mi povodom smrti moje žene prispevali z znatnim zneskom 238 K na pomoč, se tem potom javno zahvaljujem.
Velenje, meseca januarja 1920.

Primož Mlinar
prožni delavec.

Zahvala.

Vsem, ki so mi ob smrti moje iskreno ljubljene soproge

Antonije Cimerlajt

katera se je veliko prerano, komaj 29 let stara morala preseliti v večnost in mi zapustiti pet otročičev od 3. do 10. let, izkazali svoje sožalje, zlasti vsem onim, ki so me v mojem težkem položaju na katerikoli način podpirali ter drago pokojnico spremili na zadnji poti, izrekam tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo.

Ptuj, meseca januarja 1920.

Štefan Cimerlajt
premičnik juž. žel.